

Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymän purkutyön loppuselvitys**1. Yleistä**

Itä-Suomen päihdehuollon kuntayhtymän (jäljempänä kuntayhtymä) jäsenkuntien valtuustot ovat hyväksyneet valtuustoissaan kuntayhtymän purkusopimuksen ja samalla päättäneet kuntayhtymän purkamisesta.

Kuntayhtymän päihdepalvelutuotanto ja valtaosa henkilöstöstä siirtyi vuodenvaihteessa 2017/2018 liikkeenluovutuksena Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymään (Essote), jolloin kuntayhtymän päihdepalvelutuotanto päättyi.

Kuntayhtymä päätti vuonna 2018 jäsenkuntia kuultuaan käynnistää purkusopimuksen valmistelun.

Palvelutuotannon siirtoon kuntayhtymä päätyi, koska Essote kehitti omia päihdepalveluitaan ja oli selvästi suurimpana kuntayhtymän palveluiden ostajana käytännössä päättänyt lopettaa kuntayhtymän palveluiden käytön.

Kuntoutumiskeskus oli ajautumassa hallitsemattomaan tilanteeseen. Ilman liikkeenluovutusta kuntayhtymän olisi ollut pakko lopettaa vuoden 2018 aikana palvelutuotanto ja irtisanoa valtaosa henkilöstöstä. Inhimillisten kärsimysten lisäksi tämä olisi tullut kuntayhtymälle erittäin kalliiksi.

Essoten viranhaltijat sanelivat liikkeenluovutusvalmisteluiden loppuvaiheessa purkusopimuksen kohteen yksipuolisesti Essoten hallituksen päätöksen sivuuttaen.

2. Kuntayhtymän jäsenkunnat

Kuntayhtymän purkusopimuksen hyväksyneet jäsenkunnat maakunnittain ovat:

Etelä-Savo (10) Enonkoski, Hirvensalmi, Juva, Kangasniemi, Mikkeli, Mäntyharju, Pertunmaa, Pieksämäki, Puumala ja Sulkava

Keski-Suomi (2) Hankasalmi ja Joutsa

Kymenlaakso (2) Kotka ja Kouvola

Pohjois-Karjala (2) Heinävesi, Kitee

Pohjois-Savo (17) Iisalmi, Kaavi, Keitele, Kiuruvesi, Kuopio, Leppävirta, Pielavesi, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Vesanto ja Vieremä.

Päijät-Häme (3) Hartola, Heinola ja Sysmä

Yhteensä 36 kuntaa.

3. Purkusopimuksen valmistelu

Kuntayhtymän yhtymävaltuusto käynnisti 29.5.2018 kuntayhtymän purkusopimuksen valmistelun ja päätti, että kuntayhtymän strategisena tavoitteena on edistää ja toimeenpanna kuntayhtymän hallittua alasajoa.

Nyt hyväksytty purkusopimus on uudistettu versio kuntayhtymän aikaisemmasta purkusopimuksesta, jota ei hyväksytty vuonna 2016 yksimielisesti jäsenkunnissa. Asia johti siihen, että purkutyö raukesi ja yhtymävaltuusto päätti 30.11.2016, ettei vuodenvaihteessa 2016-2017 kuntayhtymästä irtaantuneille 19 jäsenkunnalle makseta peruspääomanpalautuksia.

Purkusopimusta valmisteltaessa on huomioitu muutamaa vuotta aiemmin laadittu ja hyväksytty Hämeen päihdehuollon kuntayhtymän purkusopimus.

Kuntayhtymä järjesti 26.9.2018 Mikkelissä työkokouksena palaute- ja keskustelutilaisuuden kuntien yhteyshenkilöille kuntayhtymän purkuasiassa. Tilaisuudessa oli edustettuna kuntayhtymän 36 jäsenkunnasta 23.

Purkusopimuksen valmistelussa konsultoitin erityisesti Suomen Kuntaliittoa, Kunnallista työmarkkinalaitosta ja kuntayhtymän senhetkistä tilintarkastajaa.

4. Loppuselvitys

Purkusopimuksen mukaisesti yhtymähallituksen tulee valmistella loppuselvitys vuoden kuluessa siitä, kun purkusopimuksen ehdot ovat täyttyneet.

4.1 Kuntayhtymän omaisuus ja velvoitteiden lakkaaminen

Kuntayhtymä myi syksyllä 2018 omistamansa metsätilat Tehtaankadun Tukikohta Oy:lle 2.115.000 eurolla. Kohteet myytiin julkisella tarjouskilpailulla.

Kuntayhtymä myi kesällä 2019 päihdehuollon kuntoutumiskeskuksen laitosalueen ja irtaimistoa Mäntyharjun Hakepoltin Oy:lle 45.000 eurolla.

Vähän ennen kauppakirjan allekirjoittamista kuntayhtymän kaukolämpöverkkoon tuli vuoto. Asia ratkaistiin ostajan kanssa kauppahintaa alentamalla. Laitosalue oli syksyllä 2018 myynnissä kolmen kuukauden ajan ilman tarjouksia. Tammikuussa 2019 enemmän tarjonnut ostajaehdoka ei koskaan päätenyt sopimukseen asti kuntayhtymän kanssa.

Lisäksi kuntayhtymä on realisoanut monipuolisesti irtaimistoaan huutokaupalla, internet-markkinapaikalla, kirpputorilla ja suorakaupoilla. Tavoitteena oli, ettei myynneillä vaaranneta laitosalueen jatkokäyttöä. Jäljellä oleva vähäinen, mutta kuntayhtymän toiminnoille välttämätön toimistolaite ja -tarvikeomaisuus hävitetään ja luovutetaan kierrätykseen, kun kuntayhtymällä ei ole enää tarvetta johtavalle viranhaltijalle.

Kuntayhtymän palvelutuotanto on päättenyt.

Kuntayhtymän sitoumukset ja sopimukset on irtisanottu niiltä osin kuin niiden jatkaminen ei ole kuntayhtymän toimintojen ylläpidon näkökulmasta välttämätöntä (vakuutukset, puhelinliittymä, tietoliikenneyhteys, pankkitili).

Kuntayhtymän purkautumiseen liittyen kuntayhtymän omistama Sarastia Oy:n osake on siirtynyt Mäntyharjun kunnan omistukseen tammikuussa 2021.

4.2 Verotukselliset näkökohdat

Administer Oy:n laatiman laskelman perusteella kuntayhtymällä oli laitosalueen luovutushetkellä arvonlisäveron tarkistusvelvollisuutta koskevaa tarkistusvastuuta 1.890,44 euroa, joka palautetaan veroviranomaiselle.

4.3 Henkilöstön asema

Kuntayhtymä irtisanoi toimistotyöntekijän toistaiseksi voimassa olevan työsuhteen päätymään 31.12.2018. Kuntayhtymä irtisanoi kuntayhtymän johtajan niin että viimeinen virkasuhteen voimassaolopäivä on 28.2.2021. Kuntayhtymän johtajaksi on palkattu määräaikainen (20 % työaika) viranhaltija ajalle 1.3.2021 – 28.2.2022 purkutyön edistämiseen ja sen jälkeisiin valmistelu- ja esittelytehtäviin.

4.4 Eläkevastuun siirto

Kuntayhtymän eläkemenoperusteiset kustannukset siirtyvät jäsenkuntien vastattavaksi purkusopimuksessa sovitulla tavalla vuoden 2020 alusta. Keva laskuttaa suoraan kuntia.

4.5 Arkistoasiat

Kuntayhtymän arkistosta siirtyi Essoteen potilas- ja asiakasasiakirjat, Essoteen siirtyneen henkilöstön henkilöstöaktit, liikkeenluovutushetkestä lukien 50 vuoden palkkakortit sekä 10 vuoden työvuoroluettelot, palkkalistat ja palkkalaskelmat vuoden 2018 loppuun.

Muu aineisto siirtyi loppuvuoden 2019 aikana Mäntyharjun kuntaan, joka peri jatkosäilytyksestä kuntayhtymältä kertakorvauksena 55 euroa hyllymetriltä. Hyllymetrejä kertyi 58,35 ja kustannus oli yhteensä 3209,25 euroa.

Kuntayhtymän johtaja ja tämän virkasuhteen päättymisen jälkeen Mäntyharjun kunta vastaavat tämän jälkeen muodostuneiden asiakirjojen toimittamisesta jatkosäilytykseen Mäntyharjun kuntaan.

Kuntayhtymän henkilörekistereihin liittyvät tiedonantovastuut siirtyvät Mäntyharjun kunnan vastattavaksi.

5. Purkautumisen jälkeiset järjestelyt

Kun yhtymähallitus on lainvoimaisella päätöksellään todennut jäsenkuntien hyväksyneen loppuselvityksen ja asiasta on ilmoitettu aluehallintovirastoon, kuntayhtymä purkautuu eli lakkaa.

Samalla purkautumisesta ilmoitetaan veroviranomaiselle, Kevaan, Suomen kuntaliittoon, vakuutusyhtiölle sekä muille tarpeellisille viranomais- ja sidosryhmätahoille.

Yhtymähallitus, tarkastuslautakunta ja kuntayhtymän johtaja ovat kuntayhtymän purkautumisen jälkeen tarvittavan ajan osana Mäntyharjun kunnan organisaatiota purkusopimuksessa tarkemmin sovitulla tavalla.

Kuntayhtymän tilintarkastaja hoitaa sopimuksensa mukaisesti kuntayhtymän viimeisen kalenterivuoden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen ja laatii tilintarkastuskertomuksen.

6. Loppuselvityksen viivästyminen

Purkusopimus hyväksyttiin kaikissa 36 jäsenkunnassa vuonna 2019. Yhtymävaltuusto ei kuitenkaan ole edennyt asiassa loppuselvityksen laatimiseen, koska lokakuussa 2019 vuodenvaihteessa 2016-2017

kuntayhtymästä eronneet Lappeenranta, Joensuu ja Imatra lähestyivät kuntayhtymää vaatimalla itselleen peruspääoman palautusta. Tämä lähestyminen käynnisti hallintoriita-asian näiden kolmen kunnan kanssa. Hallintoriitaan löytyi jäsenkuntien omistajaohjauksen kautta sovintoratkaisu vuodenvaihteessa 2020 - 2021. Sovintoratkaisun myötä kuntayhtymän jäljellä olevat varat jaetaan loppuselvityksen valmistumisen ja kuntayhtymän purkautumisen jälkeen 36 jäsenkunnalle sekä kolmelle hallintoriidan nostaneelle kunnalle samoin perustein kuin nykyisille jäsenkunnille eli kunkin kunnan kuntayhtymän peruspääomiensa suhteessa.

7. Loppuselvitysvarat

Mahdolliset jäljellä olevat kuntayhtymän varat jaetaan jäsenkunnille purkusopimuksessa sovittavalla tavalla, sovintoesitys huomioiden, kun viimeinen (purkautumisvuoden) tilinpäätös on jäsenkunnissa hyväksytty.

Liitteenä on arvio, joka osoittaa kuntayhtymän varat tilanteessa, kun kuntayhtymän tarkastuslautakunta on lähettänyt vuoden 2021 tilinpäätöksen jäsenkuntiin hyväksyttäväksi ja sen perusteella tehty laskelma palautettavista kuntayhtymän varoista.

Liitteet

- arvio jaettavasta peruspääomasta
- purkusopimus